

Open brief aan alle fracties die meedoen aan de Tweede Kamer verkiezingen.

## Versnelling en uitbreiding van kernenergie is nodig om de economische- en klimaatambities van Nederland te realiseren.

### Inleiding:

Omdat de verkiezingen aanstaande zijn wil stichting e-Lise middels deze open brief een aantal globale beleidssuggesties doen op vlak van de energietransitie en dan met name over kernenergie.

Terwijl technologische vooruitgang, maatschappelijke verschuivingen en milieu-imperatieven onze wereld herdefiniëren, ziet stichting e-Lise een Nederland voor zich dat met durf en daadkracht de in de vorige kabinetsperiode veel te voorzichtig ingeslagen weg verder gaat.

Centraal in deze visie staat een overgang naar wind-, zonne- en kernenergie. Er ligt al een fors commitment voor wind en zon, maar voor kernenergie, essentieel voor een technisch en maatschappelijk haalbare energietransitie, blijft het potentieel nog onderbenut. Door meer kernenergie toe te voegen, willen we niet alleen onze energie-onafhankelijkheid, maar ook het Nederlandse verdienvermogen, het draagvlak voor de transitie en behoud van landschap en natuur veiligstellen.

Volgens het Joint Research Centre (dat onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek verricht voor de Europese Commissie) voldoet kernenergie aan het zogenaamde 'do no significant harm'-principe. Daarmee is vastgesteld dat naast haar evidente klimaatbijdrage, kernenergie niet leidt tot significante andere milieu-impacts.<sup>1</sup> Onderzoek van de Europese Economische Commissie van de Verenigde Naties (UNECE) bevestigde dat kernenergie zich goed kan meten met andere duurzame energiebronnen zoals wind en zon.<sup>2</sup>

Het opnemen van meer kernenergie in de Nederlandse energiestrategie biedt een kans om een duurzame, koolstofarme toekomst dichterbij te brengen en tegelijkertijd bij te dragen aan het handhaven van een betrouwbare stroomvoorziening. We dringen er bij politieke partijen op aan om kernenergie (conventioneel en SMR) op te nemen in hun verkiezingsbeloften. Partijen kunnen hiermee hun toewijding tonen aan innovatieve energieoplossingen die aansluiten bij de milieu- en economische doelstellingen van het land.

### Over stichting e-Lise:

De stichting is opgericht door Mathijs Beckers, Gijs Zwartsenberg en Albert van der Wijk. Zij zetten zich belangeloos en zonder financiële tegemoetkoming van de kernindustrie in voor het uitbreiden van kernenergie in Nederland. Stichting e-Lise gaat te werk door lokale, regionale en landelijke politici te informeren over de laatste ontwikkelingen in de kernenergie en door politici te adviseren. Dit is voor de bestuursleden en vrijwilligers een activiteit vanuit ideëel oogpunt. Wij worden gemotiveerd door de wetenschap dat kernenergie een duurzame, betaalbare, robuuste en veilige vorm van energie is.

---

<sup>1</sup> <https://xwiki.e-lise.nl/wiki/cp4all/view/Ankerpunten/JRC-Technical-Assessment-of-Nuclear-Energy/>

<sup>2</sup> <https://xwiki.e-lise.nl/wiki/cp4all/view/Ankerpunten/UNECE-Life-Cycle-Analysis-of-Nuclear-Energy/>

## Probleemschets:

In Nederland en omliggende landen staat de leveringszekerheid en de prijs van elektriciteit onder druk. Wij zien hiervoor vier oorzaken:

1. Europa is grotendeels afhankelijk van aardgas voor industriële processen, het opwekken van stroom en het verwarmen van huizen. Europa is mede dankzij het gevoerde aardgasgerichte beleid, de nasleep van de Coronapandemie en de systematische afhankelijkheid van de gasimport uit Rusland in een gascrisis terecht gekomen;
2. Europese en nationale plannen om de uitbreiding van *intermitterende* hernieuwbare elektriciteitsbronnen (wind en zon) voor te laten sorteren ten opzichte van stabiele energiebronnen die op basis van vraag kunnen leveren zoals kernenergie;
3. Nationale strategieën om fossiele krachtcentrales uit de mottenballen te halen of zelfs nieuwe te bouwen om het verlies van kerncentrales en de groeiende vraag op te vangen;
4. Nationale strategieën om forse hoeveelheden kernenergie uit te faseren.

De gehanteerde strategie van met name Duitsland heeft Noordwest-Europa in een onstabiele situatie gebracht. Het sluiten van ruim 22 gigawatt aan kerncentrales in Duitsland heeft een groot gat geslagen in de mogelijkheid om, wanneer nodig, aan de elektriciteitsvraag te kunnen voldoen. Duitsland heeft ingezet op aardgascentrales en wind- en zonne-energie. Door het wegvallen van de Russische import van aardgas is een reeds instabiele situatie omgeslagen in een crisis.

België heeft in navolging van Duitsland ook de ambitie uitgesproken om uit kernenergie te stappen. Mede dankzij deze ambitie heeft men in België reeds twee centrales met een gezamenlijke capaciteit van 2 gigawatt van het net gehaald. Deze strategie heeft helaas geleid tot een toename van de broeikasgasuitstoot met 13% ten opzichte dezelfde periode in het vorig jaar.

Frankrijk heeft tijdens de regeerperiode van François Hollande besloten om het aandeel kernenergie in de Franse elektriciteitsmix terug te brengen naar onder 50%. Initieel heeft Frankrijk, om deze ambitie waar te maken, besloten om de krachtcentrale in Fessenheim te sluiten, waardoor ze ruim 2 gigawatt aan regelbaar vermogen verloor. Frankrijk beschouwt dit besluit achteraf als een misstap.

De totale verliezen in onze buurlanden komen neer op ruim 26 gigawatt regelbaar vermogen. Het verlies van dit regelbare en stabiele vermogen heeft men getracht op te vangen met gascentrales.

De Nederlandse strategie is momenteel vooral gericht op het realiseren van grote hoeveelheden offshore wind en een betrekkelijk kleine hoeveelheid nieuwe capaciteit aan nucleair vermogen. Als stichting willen we benadrukken dat dit, door het gecombineerd wegvallen van betrouwbare gasimporten en regelbaar nucleair vermogen in omliggende landen, aanzienlijke risico's met zich meebrengt voor de leveringszekerheid, de betaalbaarheid en de veiligheid van ons energiesysteem.

## Westerse trends in kernenergie:

Verschillende landen en regio's hebben het potentieel van kernenergie om energiedoelstellingen te bereiken en de prijsstabiliteit te verbeteren erkend. Bijvoorbeeld:

**Zweden:** De Zweedse regering heeft onlangs ambitieuze plannen bekendgemaakt om haar nucleaire capaciteit te verdrievoudigen om binnen 20 jaar tien nieuwe reactoren toe te voegen. Deze uitbreiding is bedoeld om een consistente en betrouwbare energievoorziening te garanderen en tegelijkertijd de CO<sub>2</sub>-uitstoot te verminderen.

**Polen:** Polen heeft kernenergie, met inbegrip van SMR's, opgenomen als een belangrijk onderdeel van zijn energiestrategie voor de lange termijn. Het plan van de regering is erop gericht om in Polen zowel conventionele als SMR-capaciteit te realiseren, de energiebronnen te diversifiëren en de afhankelijkheid van steenkool sterk te verminderen. In Polen hebben meerdere private partijen intentieverklaringen getekend om SMRs te bouwen.

**Frankrijk:** Frankrijk, een wereldleider op het gebied van kernenergie, heeft aangekondigd dat het zich ertoe verbindt om nieuwe reactoren (16x 1,6 Gigawatt) te bouwen. Deze aanzienlijke investering in geavanceerde nucleaire technologieën bevestigt de positie van Frankrijk als betrouwbare en koolstofarme energieproducent.

**Groot Brittannië:** Naast de bouw van Hinkley Point C (2x 1,6 Gigawatt), heeft de Britse regering nu ook de bouw van Sizewell C (2x 1,6 Gigawatt) goedgekeurd. Groot Brittannië onderzoekt verder de mogelijkheid om SMR's toe te voegen aan het energieportfolio.

**Roemenië:** het Roemeense Nuclearelectrica heeft het plan opgevat om zes SMR's te bouwen in die de Roemenen vanaf 2028 een vermogen van 462 megawatt stroom elektriciteit leveren

**Ontario, Canada:** De Canadese provincie Ontario heeft handtekeningen gezet voor in totaal 5,8 gigawatt aan nieuw nucleair vermogen. Zowel Ontario Power Generation (OPG) als Bruce Power hebben zich gecommitteerd om deze capaciteit te bouwen in de vorm van zowel conventionele reactoren alsook kleine modulaire reactoren (SMR's), waardoor de energiezekerheid en duurzaamheid van de provincie worden verbeterd. De eerste SMR in Canada moet rond 2028 de eerste stroom gaan produceren.

**Japan:** Heeft onlangs besloten om de gesloten centrales zo snel mogelijk weer aan te zetten. Daarnaast hebben zowel Mitsubishi Heavy Industries als Toshiba nieuwe reactorconcepten in ontwikkeling specifiek om ingezet te worden in Japan.

Daarnaast overwegen **Noorwegen, Denemarken, Estland & Letland, en Ierland om in te stappen in kernenergie.**

Deze voorbeelden benadrukken de wereldwijd toenemende motivatie om kernenergie, inclusief SMR's, op te nemen als een middel om energiezekerheid te bereiken, koolstofemissies te verminderen en elektriciteitsprijzen te stabiliseren.

### Beleidsaanbevelingen:

Om het potentieel van kernenergie effectief te benutten en te integreren in het Nederlandse energielandschap, stellen wij de volgende beleidsonderdelen voor:

**Capaciteitsdoelstellingen:** Realiseer ten minste 10 gigawatt aan nieuwe kerncentrales. Verdubbel het bestaande commitment voor twee grote centrales minimaal naar vier eenheden; Creëer een minimum commitment voor nieuwe small modular reactors (SMR) en help lokale en regionale overheden met de bureaucratische vereisten.

**Publieke betrokkenheid & participatie:** lanceer bewustmakingscampagnes om burgers te informeren over de voordelen van kernenergie, misvattingen weg te nemen en steun te bevorderen voor hun integratie in de energiemix. Door participatie in de vorm van het verwerven van eigendom en het hebben van zeggenschap kan het draagvlak vergroten (coöperaties).

**Samenwerking:** stimuleer internationale samenwerkingen en partnerschappen om expertise, best practices en technologische vooruitgang in SMR-ontwikkeling te delen.

**Stimulansen voor investeringen:** financiële prikkels (zoals toegang tot SDE-subsidies) en belastingvoordelen bieden voor investeringen van de particuliere sector in kernenergie-projecten om de uitrol ervan te versnellen.

**Ontwikkeling van vaardigheden:** investeer in trainingsprogramma's om een geschoold personeelsbestand te ontwikkelen dat in staat is om kernenergie veilig en efficiënt te bedienen en te onderhouden.

**Onderzoek en ontwikkeling:** wijs financiering toe voor onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's gericht op SMR-technologie om de veiligheid, efficiëntie en beheer van residu materialen te verbeteren.

**Integratie met hernieuwbare energiebronnen:** Stimuleer de integratie van kernenergie met hernieuwbare energiebronnen, waardoor een uitgebalanceerde energieportfolio ontstaat die betrouwbaarheid garandeert en koolstofemissies vermindert.

Getekend door,

Het bestuur van Stichting e-Lise

Mathijs Beckers – Voorzitter, Gijs Zwartsenberg – Secretaris, Albert van der Wijk - Penningmeester

Utrecht, 18-8-2023

**Website:** [www.e-lise.nl](http://www.e-lise.nl)

